

Начало>Съдебни процедури>Граждански дела>Признаване и принудително изпълнение на съдебни решения>

Процедури за изпълнение на съдебно решение

Процедури за изпълнение на съдебно решение

Финландия

1 Какво означава принудително изпълнение в областта на гражданските и търговските дела?

Под „принудително изпълнение“ се разбира осъществяване по принудителен ред изпълнение на задължение, постановено от съд, или на пряко изпълнително основание. В повечето случаи това е принудително изпълнение за възстановяване на задължения. Друга ключова мярка за принудително изпълнение е съдебното отстранение, т.е. задължението за освобождаване на сграда или на част от нея. Изпълнителните основания може да включват също задължение за прехвърляне на определена вещ на друга страна, задължение за извършване на определено действие или разпореждане за преустановяване на извършването на определено действие. Предмет на изпълнение може да бъде и принудителното отнемане на вещи, разпоредено от съда, както и други обезпечителни мерки. Националният орган за принудително изпълнение на Финландия е агенция към Министерството на правосъдието, която изпълнява законите задължения по принудително изпълнение независимо и безпристрастно.

Принудително изпълнение по въпроси в областта на правото, касаещо децата

Принудителното изпълнение по въпроси в областта на правото, касаещо децата, се отнася до изпълнението на съдебни разпореждания, например за предаване на дете. Споразуменията, утвърдени от социалните служби, също могат да служат като изпълнително основание. Следва да се отбележи, че във Финландия правото на лични отношения е право на детето, а не на родителя. Изпълнението на съдебни решения за упражняване на родителските права върху детето и/или на правото на лични отношения се урежда от Закона за изпълнение на решенията за упражняване на родителските права и правото на лични отношения с детето (619/1996). Този закон се прилага и за изпълнението на всякакви временни разпореждания. Принудителното изпълнение се осъществява по предвидения в този закон ред и когато съдебно или друго решение, издадено в друга държава, подлежи на изпълнение във Финландия съгласно Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета.

Съдебният изпълнител може да изпълни определения/разпореждане относно упражняването на родителските права, ако решението по въпроса е било постановено през предходните три месеца. При други обстоятелства трябва да се отправи молба до съда за издаване на изпълнителен лист. Съдът може да отхвърли молба за принудително изпълнение само ако изпълнението би противоречало на висшия интерес на детето. При изпълнение на определения/разпореждания относно упражняването на родителските права съдът задължава насрещната страна да предаде детето на ищеца или в противен случай ще ѝ бъде наложена глоба. Като алтернатива може да бъде издадена заповед детето да бъде взето от дадено място. При изпълнение на определения/разпореждания относно правото на лични отношения насрещната страна се задължава да разреши посещения и да предприеме всякакви други конкретни действия, които се считат за необходими за осъществяване на посещенията.

2 Кой орган или кои органи са компетентни да извършват принудително изпълнение?

Координати за връзка с Националния орган за принудително изпълнение на Финландия могат да бъдат намерени на неговия уебсайт [на фински](#), [шведски](#), и [английски](#) език.

Във Финландия съдебните изпълнители са държавни служители. Ищците не могат да избират звеното за принудително изпълнение или съдебния изпълнител, които да поемат техния случай: поредността при разглеждане на делата се определя служебно.

Задачите по принудително изпълнение на Националния орган за принудително изпълнение на Финландия се изпълняват от звена за принудително изпълнение.

Повечето дела за събиране на вземания се разглеждат по електронен път от основното национално звено за принудително изпълнение, поради което не е необходима лична среща с длъжниците.

Петте регионални звена за цялостно принудително изпълнение на Органа отговарят за продажбата на иззето имущество и за други по-сложни задачи, свързани с принудителното изпълнение, в съответните им юрисдикции.

Националното специално звено за принудително изпълнение се занимава със задачи по принудително изпълнение, които отнемат време и изискват обстойно разследване. То работи в тясно сътрудничество с други органи и допринася за борбата със сивата икономика и финансовата престъпност.

3 При какви условия може да се издаде подлежащ на принудително изпълнение документ или решение?

3.1 Производство

Изпълнително производство се образува след подаване на молба за принудително изпълнение от страна на ищеца, който при необходимост прилага копие от изпълнителното основание. Ищецът не дължи предварително никаква такса за принудително изпълнение.

Повече информация относно процедурата за подаване на молба [на фински](#), [шведски](#) и [английски](#) език.

Молби за принудително изпълнение могат да бъдат подавани по електронен път чрез следната онлайн услуга: <https://asiointi2.oikeus.fi/ulosotto/#/>

Молба за принудително изпълнение може да бъде подадена и с традиционно писмено заявление или по електронна поща:

за ищци — финландски граждани:

на фински език: <https://www.ulosotolaitos.fi/fi/index/tietoaulosotosta/tietoaivelkojalle/ulosotonhakeminen.html>

на шведски език: https://www.ulosotolaitos.fi/sv/index/informationomutsokningen/informationitillborgenarer/utsokningsansokan_1.html

Формуляр за молба за принудително изпълнение за ищци — чужди граждани (на английски език):

<https://oikeus.fi/en/index/oikeuslaitos/forms/enforcement.html>

Молби по електронна поща от чужбина: [ulosotto.uo\(at\)oikeus.fi](mailto:ulosotto.uo(at)oikeus.fi)

Инструкции за изпращане на защитено съобщение по електронна поща (на английски език):

<https://oikeus.fi/en/index/oikeuslaitos/submitteddocuments.html%20%0b>

Съдебните изпълнители са длъжни да спазват съдебните решения и другите изпълнителни основания, предвидени в законодателството, и не могат да проверяват тяхното съдържание. За да се образува производство по принудително изпълнение, ищецът трябва да разполага с

изпълнително основание, посочено в закона, от което да произтича задължение за ответника. Съдебните изпълнители проверяват дали вземането не е отпаднало след постановяване на решението на съда, например поради плащане или изтичане на давност. Правото на обезпечените кредитори (напр. с ипотека) да получат вземането си е уредено в отделни разпоредби.

3.2 Основни изисквания

При граждански и търговски дела изпълнението обикновено се основава на решение или постановление на съд с обща компетентност. Не е необходимо съдът да издаде специален изпълнителен лист. Съдилищата с обща компетентност са районните съдилища — като първоинстанционни съдилища, и апелативните съдилища и Върховният съд — като въззивна инстанция. Арбитражно решение също може да бъде изпълнително основание. На практика важно изпълнително основание е споразумението за издръжка, утвърдено от общински орган. Финландия обаче не признава частните документи като изпълнително основание.

Съдебните решения, срещу които е подадена жалба, могат да подлежат на принудително изпълнение, ако ищецът предостави поисканото от съдебния изпълнител обезпечение за евентуалните вреди, които могат да настъпят за ответника. Ищецът обаче няма достъп до средствата, преди изпълнителното основание и евентуалната заповед за налагане на запор върху имущество или доходи да станат окончателни.

Основните разпоредби относно изпълнимостта на съдебни решения, постановени извън Финландия, се съдържат в правото на ЕС (напр. Регламент „Брюксел I“ (Регламент № 44/2001) и Регламент „Брюксел IIa“ (Регламент № 2201/2003), както и в Конвенцията за признаване и изпълнение на съдебните решения в скандинавските страни. Допълнителна информация относно трансграничното принудително изпълнение може да бъде намерена [на уебсайта на Министерството на правосъдието](#) на финландски, шведски и английски език.

4 Цел и естество на принудителните мерки

4.1 Кои видове активи могат да бъдат предмет на принудително изпълнение?

При започване на изпълнителното производство на длъжника се изпращат уведомление за образуване на производството и покана за плащане. Ако длъжникът не извърши плащане в съответствие с поканата и не се свърже доброволно със службата по принудително изпълнение относно плащането, службата по принудително изпълнение започва разследване за установяване на доходите и имуществото на длъжника въз основа на данни от регистрите.

Изпращането на запитвания до банките е съществена част от дейностите по разследване. В повечето случаи се налага запор върху трудовите доходи и средствата по банковите сметки. Вместо да се удържа сума от възнаграденията, изплащани на редовни интервали, може също да се изготви погасителен план. Мерките за установяване на доходите и имуществото на длъжника, както и евентуалните допълнителни дейности по разследване, са регламентирани от закона. По закон съдебните изпълнители разполагат с широки правомощия, които им дават възможност да получават достъп до информация за финансовото състояние на длъжника от различни регистри. Освен това съдебните изпълнители са задължени да издирват имущество, принадлежащо на длъжника. Мерките за принудително изпълнение трябва да се прилагат без ненужно забавяне. Например, ако длъжникът получава редовни трудови доходи, първото плащане към кредитора обикновено се извършва в срок от два месеца от започване на производството. Длъжникът има право да обжалва, но събирането на вземането няма да бъде преустановено, освен ако съдът не разпорежи друго.

Кредиторът може да поиска пълно или ограничено изпълнение. Той може също да поиска от Националния орган за принудително изпълнение да наблюдава дълга за срок от две години чрез вписването му като пасивно вземане, ако не е възможно той да бъде събран незабавно. Не е необходимо да се наема адвокат или правен консултант за целите на принудителното изпълнение.

На запор подлежат всички видове движимо и недвижимо имущество, принадлежащо на длъжника, което не представлява запазена част и по отношение на което не се прилага правото на изключване, както и всички права, вземания или вещи с финансова стойност. Ако кредиторът е подал молба за ограничено изпълнение, на запор подлежи само имуществото, заведено в регистрите, за което не е необходима ликвидация. Ако запорираното имущество трябва да бъде ликвидирано, това по принцип се извършва чрез публична продажба, която обикновено се обявява в местната преса и онлайн.

Връзки към обявления за публична продажба:

<https://www.ulosottolaitos.fi/myynti-ilmoitukset/fi/index.html> (на фински и шведски език)

<https://huutokaupat.com/ulosotto/>

В Закона за принудителното изпълнение на Финландия се съдържа и специална разпоредба, съгласно която районният съдебен изпълнител може да реши да не взема под внимание сделки за преднамерено разпореждане с имущество. Твърдението, че определени вещи са собственост на трето лице, не възпрепятства налагането на запор върху тези вещи, ако:

бъде установено, че статутът на третото лице се основава на имуществена или друга договореност, облечена в правна форма, която не съответства на действителното естество или цел на сделката, като се има предвид, че правото на контрол на длъжника е съпоставимо с това на собственика, действията на длъжника са сравними с тези на собственик, както и като се отчетат ползите от сделката за длъжника и други подобни фактори, и

съответната правна форма явно е използвана с цел да се предотврати принудителното изпълнение или да се възпрепятства достъпът на кредиторите до вещите, и

вземането на ищеца е малко вероятно да бъде удовлетворено от длъжника по друг начин в разумен срок.

Не може обаче да се наложи запор, ако третото лице, участващо в сделката, представи надеждни доказателства, че истинските му права може да бъдат увредени от запорирането на вещите. Ако е необходимо, съдебният изпълнител трябва да се консултира по подходящ начин с длъжника и с третото лице, както и с ищеца, освен ако това би затруднило значително изпълнението.

4.2 Какви са последиците от принудителните мерки?

Макар образуването на изпълнително производство да води до известни последици, сериозни правни последици произтичат от запорирането на имуществото. След налагането на запор върху имуществото длъжникът не може да унищожава, отчуждава или предава в залог запорираните вещи, нито да се разпорежда по друг начин с тях в ущърб на кредитора. Всяко действие, предприето в нарушение на тази забрана, няма правна сила по отношение на кредитора. Приобретателят или третото лице обаче може да се ползва от защита, ако действията му са били добросъвестни. Съдебните изпълнители имат широк достъп до информация не само от длъжника, но и от трети страни, например банки. След като банката бъде уведомена за налагането на запор върху средствата по банковите сметки на длъжника, тя не може да извършва плащания от тези сметки към други лица, освен към съдебния изпълнител. Плащането на вземания или на трудови възнаградения в нарушение на тази забрана се счита за престъпление.

Собствеността върху вещите се променя в резултат на продажбата на имущество, извършена в рамките на изпълнителното производство.

Средствата, събрани от продажната цена, се прехвърлят на ищеца възможно най-бързо.

Имуществото на длъжника се запорира само до размера, необходим за уреждане на вземането на ищеца. Когато множество кредитори са поискали принудително изпълнение или например върху имуществото са учредени ипотеки, средствата се разпределят между кредиторите по

реда на приоритет на вземанията им, установен в законодателството. Таксите за принудително изпълнение, дължими на държавата, обикновено са за сметка на длъжника. Ако принудителното изпълнение завърши неуспешно, кредиторът трябва да заплати малка такса за обработване. Кредиторът също трябва да плати такса за прехвърлянето на събраните средства. По дела за издръжка не се начислява такса и издръжката се ползва с приоритет пред други вземания. Размерът на плащанията към ищеца може да е различен всеки месец в зависимост от промените в дохода на длъжника и от размера на вземането.

Допълнителна информация за таксите за принудително изпълнение [на фински](#), [шведски](#) и [английски](#) език.

4.3 Какъв е срокът на действие на тези мерки?

Съгласно законодателството съдебните изпълнители трябва да изпълняват задълженията си бързо и без ненужно забавяне. Ако длъжникът не разполага с имущество или доходи, които да могат да бъдат заповорирани, делото се връща на кредитора като неизпълнимо по една от следните причини: липса на имущество, липса на имущество и неизвестна или друга пречка за събиране на вземането, посочена отделно. В такива случаи информация за доходите и имуществото винаги се търси в основните регистри. Изпълнителното производство се прекратява, но кредиторът може да поиска принудителното изпълнение да бъде възобновено по-късно, като в такъв случай финансовото положение на длъжника се проучва отново. Така например ищецът може да поиска принудително изпълнение на решение, като подаде своевременно нова молба, за да се гарантира заповор на евентуално възстановяване на данък на длъжника в края на годината. Ищецът може да поиска също така задължението да бъде вписано като пасивно вземане. Ако при разследване по друго дело бъдат открити подлежащи на заповорирани вещи или доходи или се установи, че на длъжника може да бъде възстановен данък, вписаното като пасивно вземане ще бъде взето предвид при изпълнителното производство. Вписването на пасивно вземане остава валидно за срок от две години от датата на издаване на удостоверение за наличието на пречки поради липса на средства.

5 Има ли възможност за обжалване на решението, с което се постановява такава мярка?

Действията или решенията на съдебните изпълнители по принудителното изпълнение могат да се обжалват от всеки, чиито права са засегнати от съответното действие или решение. Жалбите се внасят в районния съд. Срокът за обжалване е три седмици и обикновено се изчислява от датата на постановяване на решението или от датата, на която въпросното лице е било уведомено за него.

Подаването на жалба обикновено не спира изпълнителното производство, освен ако съдът не постанови друго. Ако жалбата бъде уважена, съдът отменя или изменя решението на съдебния изпълнител. В някои случаи съдебните изпълнители могат и сами да поправят евентуални явни грешки. Ако вземането на решение по спор или иск, повдигнати във връзка с принудително изпълнение, изисква изслушването на подробни устни показания, може да се наложи въпросът да бъде решен в рамките на гражданско производство в съда (спор по принудително изпълнение).

6 Подлежи ли принудителното изпълнение на ограничения, по-специално във връзка със защитата на длъжника или сроковете?

В законодателството са предвидени забрани за принудително изпълнение, например по съображения от социално естество. На заповор и удържане не подлежат редица социалноосигурителни обезщетения. Ако длъжникът по производството е физическо лице, не може да бъде наложен заповор върху изрично посочени в закона вещи, облаги и права. Освен това вещи не могат да бъдат заповорирани, ако с оглед на тяхната стойност и на други обстоятелства ищецът или ищите биха получили само незначителна сума след покриване на разходите по принудителното изпълнение, на таксите на съдебния изпълнител и на обезпечените с въпросните вещи вземания.

Защитената по закон част от доходите и имуществото на длъжника трябва винаги да се взема предвид при действията по принудително изпълнение и в погасителните планове. Това е сумата, която остава за покриване на разходите за живот. По принцип може да се удържа до една трета от нетната заплата или надница на длъжника. Информация за установената по закон защитена част от доходите и имуществото, с примери, може да бъде намерена на уебсайта на Националния орган за принудително изпълнение на Финландия [на фински](#), [шведски](#), и [английски](#) език.

Изпълнително основание, по силата на което на физическо лице е наложено задължение за плащане, има изпълнителна сила за срок от 15 години (*давностен срок на изпълнителното основание*). Давностният срок е 20 години, ако посоченият в изпълнителното основание кредитор е физическо лице или вземането произтича от престъпление, за което длъжникът е бил осъден на лишаване от свобода или на общественополезен труд.

Давностният срок за парични вземания по договор с физическо лице е 20 или 25 години. Той се прилага независимо дали са налице основания за възстановяване на вземането. Тази разпоредба се прилага само за парични вземания на физически лица. Паричното вземане се погасява по давност не по-късно от 20 години след като е станало изискуемо. Давностният срок е 25 години, ако кредиторът е физическо лице.

Ако физическото лице има и основание за възстановяване на парично вземане по договор, давностният срок се изчислява в зависимост от погасителната давност, която изтича първа.

Съдебно решение или друго изпълнително основание не подлежи на изпълнение, ако признатото в него право е погасено вследствие на плащане, поради изтичане на давностния срок или по друга причина.

Повече информация може да бъде намерена:

на уебсайта на Националния орган за принудително изпълнение на Финландия [на фински](#), [шведски](#), и [английски](#) език;

на уебсайта на Министерството на правосъдието, в раздел „Принудително изпълнение на решения по граждански дела“, [на фински](#), [шведски](#) и [английски](#) език;

в Кодекса за принудително изпълнение [на фински](#) и [шведски](#) език.

Тази уеб страница е част от „Вашата Европа“.

Ще се радваме да получим вашите [коментари](#) относно полезността на предоставената информация.

This webpage is part of an EU quality network

Последна актуализация: 08/12/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните,

които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.